

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst-terviktekst
24.03.2006
Hetkel kehtiv
RT I 2006, 13, 95

Rakvere vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus

Vastu võetud 09.03.2006 nr 67

Määrus kehtestatakse «[Muinsuskaitseaduse](#)» § 15 lõigete 1 ja 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse Rakvere vanalinna muinsuskaitseala (edaspidi *muinsuskaitseala*) ja selle kaitsevööndi piirid, muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis kehtivad nõuded ja kitsendused ning muinsuskaitset korraldavate organite tööjaotus ning sätestatakse koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstava loodusobjekti valitseja vahel.

§ 2. Muinsuskaitse alla võtmise aeg

Rakvere vanalinn võeti esmakordselt muinsuskaitse alla Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. veebruari 1973. a määrusega nr 91.

2. peatükk MUINSUSKAITSEALA JA SELLE KAITSEVÖÖNDI PIIRID, MUINSUSKAITSEALA EESMÄRK

§ 3. Muinsuskaitseala piirid

(1) Muinsuskaitseala koosneb ordulinnuse maa-alast koos selle kultuurkihi ja linnuse säilinud osadega ning sellega külgnvast vanima asustusala kultuurkihist koos kloostri ja mõisasüdame säilinud ehitiste ja nende fragmentidega ning ajaloolisest linnatuumikust.

(2) Muinsuskaitseala hõlmab ala, mis piirneb Näituse tänavaga Fr. R. Kreutzwaldi tänavaga ja Näituse tänavaga ristmikust kuni ristumiseni Vabriku tänavaga, Vabriku tänavaga eespool nimetatud ristmikust kuni Vabriku 10 krundi edela- ja läänepiiri kokkupuutepunktini, Tiigi 10 krundi läänepiiriga viimati nimetatud punktist lõunasse, mõttelise joonega viimati nimetatud punktist kuni Tiigi 3 krundi edelanurgani, Tiigi 3 krundi, kruntide Kibuvitsa 12a ja 12 edelapiiridega ja nende mõttelise pikendusega üle Kibuvitsa tänava, Tallinna 9a krundi edelapiiriga kuni Tallinna tänava ristumiseni C. R. Jakobsoni tänavaga, C. R. Jakobsoni tänavaga viimati nimetatud ristmikust kuni Kastani 12 krundi piirini, kruntide Kastani 12 ja 14 läänepiiriga ja nende mõttelise pikendusega üle Silla tänava, Kastani 16 haljasala krundi läänepiiriga kuni Vee tänavani, viimati nimetatud punktist Vee tänavaga ida suunas kuni J. Kunderi 1 krundi kirdenurgani, kruntide J. Kunderi 1 ja 3 idapiiriga, J. Kunderi 3 krundi kagupiiri ja selle lõunanurgast J. Kunderi 4 krundi läänenurka kulgeva mõttelise joonega, J. Kunderi 4 krundi kagupiiriga, kruntide J. Kunderi 2 ja 4 edelapiiriga, kruntide Tammiku 5 ja 5a kirdepiiri ja Tammiku 5 krundi kagupiiriga, Palermo metsa krundi idapiiriga, Palermo metsa krundi loodenurgast Tõusu 7 krundi lõunanurka kulgeva mõttelise joonega, Tõusu 7 krundi edelapiiriga kuni Tammetõru tänavani, Tammetõru tänavaga kuni Tõusu tänavani, Tõusu tänavaga loode suunas kuni ristumiseni Vallikraavi tänavaga, Vallikraavi tänavaga põhja suunas kuni ristumiseni Fr. R. Kreutzwaldi tänavaga ja Fr. R. Kreutzwaldi tänavaga kuni ristumiseni Näituse tänavaga vastavalt muinsuskaitseala plaanile.

§ 4. Muinsuskaitseala kaitsevööndi piirid

Muinsuskaitseala kaitsevöönd koosneb muinsuskaitsealaga külgnevatest aladest, mis väljastpoolt piirnevad muinsuskaitseala loode-, põhja-, lõuna- ja edelaküljes mõttelise joonega muinsuskaitseala piirist 50 meetri kaugusel kuni ristumiseni Tõusu tänavaga, Tõusu tänavaga viimati nimetatud ristumisest kuni Mädapea teeni,

Mädapea teega viimati nimetatud ristumisest kuni ristumiseni Rakvere läänepoolse möödasõiduteega, Rakvere läänepoolse möödasõiduteega viimati nimetatud punktist kuni ristumiseni Fr. R. Kreutzwaldi tänavast 50 meetrit põhja pool kulgeva mõttelise joonega, viimati nimetatud mõttelise joonega kuni ristumiseni Näituse tänavast 50 meetrit lääne pool kulgeva mõttelise joonega ning seestpoolt muinsuskaitseala piiridega vastavalt muinsuskaitseala plaanile.

§ 5. Muinsuskaitseala plaan

(1) Muinsuskaitseala ning muinsuskaitseala kaitsevööndi territoorium ja piirid on fikseeritud muinsuskaitseala plaanil (edaspidi *plaan*)¹. Muinsuskaitseala piiriks on plaanil muinsuskaitseala piirina tähistatud tänavate muinsuskaitsealast kaugemale jäävate tänaväärsete hoonete esiseinad või nende mõttelised pikendused kohtades, kus tänaväärset hooned puuduvad, või tänaväärsete kruntide tänavapoolsed piirid kohtades, kus hooned ei paikne tänavajoonel. Kohtades, kus piir kulgeb mööda kruntide (kinnistute) piire, tuleb aluseks võtta katastrisse kantud piirid 31. märtsi 2005. a seisuga.

(2) Plaani ja §-des 3 ja 4 sätestatu vastuolu korral juhendatakse plaanil fikseeritud muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndi territooriumist ja piiridest.

§ 6. Muinsuskaitseala eesmärk

(1) Muinsuskaitseala eesmärk on muinsuskaitseala kui ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku terviku ja muinsuskaitseala kujundavate ehitiste, plaanistruktuuri, kultuurikihi, maastikuelementide, miljöölise eripära ja muinsuskaitsealale avanevate kaug- ning sisevaadete säilitamine.

(2) Kaitse eesmärgid, millest muinsuskaitsealal juhendatakse, on:

- 1) ajalooliselt väljakujunenud hoonestusstruktuuri ning linnaruumi elementide (tänavaruumid, väljakud, ordulinnuse säilinud varemed, pargid, puiested jms) säilitamine ja linnaruumi hävinud oluliste osade taastamine;
- 2) ajalooliselt väljakujunenud arhitektuuritraditsioonide (kinnistustruktuur ja selle hoonestustavad, ehitusmaterjalid, katusekatted, fassaadide viimistlus, arhitektuursed detailid ja elemendid, tänavasillutised jms) järgimine ehitiste hooldamisel, konserveerimisel, restaureerimisel ja remontimisel;
- 3) ajalooliselt väljakujunenud linnaehitusliku struktuuri, tänavatevõrgu, stiililise ja ajastulise mitmekesisuse, hoonestuse üldise ja kohaliku mastaabi, perspektiivvaadete ja muu vanalinnale iseloomuliku järgimine ehitiste püstitamisel ning ehitiste laiendamisel juurde-, peale- või allaehitamise teel;
- 4) muinsuskaitsealale ja sellel paiknevatele ehitistele kahjulike ja sobimatute kasutusviiside väljatõrjumine;
- 5) ajaloolises linnatuumikus elamisvõimaluste maksimaalne säilitamine;
- 6) arhitektuurselt väärtuslike interjööride, detailide, elementide ja ajalooliste ehituskonstruksioonide säilitamine ja eksponeerimine;
- 7) muinasasustusega seotud maastikuelementide ning väärtuslike loodusobjektide ja haljasalade säilitamine;
- 8) kultuurikihist leitud ja säilitamist väärvate ehituskonstruksioonide, -detailide või -elementide eksponeerimine;
- 9) vanalinna ning ordulinnuse ja nende elementide tekke- ja arengulugu käsitlevate teaduslike uuringute jätkamine ja süvendamine;
- 10) ehitusajalooliselt väärtusetute ning keskkonda esteetiliselt risustavate väikeehitiste (kuurid, garaažid, trafoalajaamad jne) lammutamine või nende muinsuskaitsealalt väljaviimine;
- 11) ajaloolisse keskkonda mittesobivate rajatiste (piirdeaiaid, telefonikabiinid, laternapostid jne) ja muude objektide (reklaamistendid, skulptuurid, tehnovõrkude maapealsed elemendid jne) püstitamise vältimine või nende muinsuskaitsealalt väljaviimine.

3. peatükk MUINSUSKAITSEALAL JA SELLE KAITSEVÖÖNDIS KEHTIVAD NÕUDED JA KITSENDUSED

§ 7. Muinsuskaitsealal kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseameti ja Rakvere Linnavalitsuse loata on muinsuskaitsealal keelatud «Muinsuskaitseaduse» § 24 lõikes 1 sätestatud tegevused.

(2) Muinsuskaitsealal ehitades, konserveerides ja restaureerides ning selleks ehitusmaterjale valides tuleb arvestada nii ehitise kui ka muinsuskaitseala arhitektuurilist ja ajaloolist väärtust.

§ 8. Muinsuskaitseala kaitsevööndis kehtivad kitsendused

(1) Muinsuskaitseala kaitsevööndi hoonestamisel tuleb vältida järskede kontraste hoonestuse mastaapsuses muinsuskaitsealal ja vahetult selle piiri ääres ning tagada vanalinna silueti ja linnusevaremete vaadeldavus olulistest vaatepunktidest linnas ja väljaspool linna.

(2) Muinsuskaitseameti loata on muinsuskaitseala kaitsevööndis keelatud:

- 1) püstitada välismõõtmete tõttu muinsuskaitseala oluliste vertikaalsete dominantide vaadeldavust häirivaid või olulisi kaugvaateid muinsuskaitsealale varjavaid ehitisi;

- 2) püstitada muinsuskaitseala välispiirile välismõõtmelteil või ehitusmahult muinsuskaitseala või tema välispiiriga vahetult külgneva hoonestuse suhtes mastaapidelt mittesobivaid ehitisi;
- 3) paigaldada olulistele vaatesuundadele vanalinnale avanevaid vaateid katvaid või oluliselt varjavaid reklaame, tehnilisi rajatisi või muid konstruktsioone.

§ 9. Nõuded muinsuskaitsealal tehtavatele töödele

- (1) Muinsuskaitsealal paiknevat ehitist võib konserveerida, restaureerida või remontida ainult muinsuskaitse eritingimusi järgiva projekti alusel ja erialaspetsialisti muinsuskaitsealase järelevalve all «Muinsuskaitseaduse» §-s 35 sätestatud tingimustel ja korras.
- (2) Ehitus-, maaparandus- ja teetöid ning mälestist ohustada võivaid muid töid tehakse Muinsuskaitseameti loal tingimustel, mis tagavad mälestise säilimise.
- (3) Kui muinsuskaitsealal tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurkiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutmata kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja Rakvere Linnavalitsusele.

§ 10. Ehitise püstitamine muinsuskaitsealal

- (1) Ehitise püstitamise all mõistetakse ehitise püstitamist «Ehitusseaduse» tähenduses.
- (2) Ehitise püstitamine muinsuskaitsealale on lubatud pärast Muinsuskaitseametilt ja Rakvere Linnavalitsuselt loa saamist.
- (3) Ehitise püstitamise loa andmise otsustamisel lähtub Muinsuskaitseamet järgmisest:
  - 1) Teises maailmasõjas hävinud ja Rakvere linnale ainuomaste tänavate võrgustiku, väljakute ja tähtsamatele ehitistele avanevate vaadete taastamise vajadusest kohtades, kus seda ei takista sõjajärgne uushoonestus;
  - 2) Teise maailmasõja järgse hoonestuse ja säilinud ajaloolise hoonestuse linnaruumilise koostöö parandamise vajadusest sõjas hävinud hoonestusest tekkinud vabadel aladel;
  - 3) Teise maailmasõja eelse tänaväärse ehitusjoone järgimisest kohtades, kus puuduvad Teise maailmasõja järgsed ehitised;
  - 4) tänaväärsete ehitiste püstitamisest ehitusmahult ja välismõõtmelteil võimalikult sarnastena samas kohas asunud ning Teises maailmasõjas hävinud hoonetega;
  - 5) Rakvere vanalinnale ajalooliselt mitteomaste, mitmeid Teise maailmasõja eelseid kinnistuid haaravate suurte ehituskomplekside vältimisest.

4. peatükk

MUINSUSKAITSET KORRALDAVATE ORGANITE TÖÖJAOTUS JA KOOSTÖÖ NING JÄRELEVALVE MUINSUSKAITSEALA KAITSE KORRALDAMISEL

§ 11. Muinsuskaitset korraldavad organid

Muinsuskaitseala kaitset korraldavad Muinsuskaitseamet ja Rakvere Linnavalitsus vastavalt «Muinsuskaitseaduses» sätestatud pädevusele.

§ 12. Koostöö muinsuskaitset korraldavate organite ja kaitstavate loodusobjektide valitseja vahel

Muinsuskaitsealal asuvate kaitstavate loodusobjektide kaitset ja muinsuskaitseala kaitset korraldavad koostöös kaitstavate loodusobjektide valitseja ja muinsuskaitset korraldavad organid.

§ 13. Järelevalve

Riiklikku järelevalvet muinsuskaitseala üle teostab Muinsuskaitseamet.

¹Muinsuskaitseala plaaniga saab tutvuda Rakvere Linnavalitsuses ja Muinsuskaitseametis.

Andrus ANSIP
Peaminister

Raivo PALMARU
Kultuuriminister

Heiki LOOT

